herpy

AGAMY

North-west Bearded Dragon

Pogona mitchelli

Pogona mitchelli to smukła, dzienna agama brodata o długości około 40 cm z tropikalnej północno-zachodniej Australii, o słabo wykształconej brodzie i mocniejszych kolcach na karku niż u *Pogona minor*. Hodowla wygląda tak samo jak u najbliższych krewnych: ciepło, mocne UVB, podłoże do kopania i głównie owady.

Rodzina: Agamidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-40 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-37 °C**
Miejsce wygrzewania	**40-45 °C**
Temperatura w nocy	**18-24 °C**
Wilgotność	**30-60%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i rośliny**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**5-19 jaj**
Zniesienia w roku	**2-4**
Inkubacja	**58-64 dni** przy 29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Niepoddany ocenie (NE)**

O gatunku

Pogona mitchelli to średniej wielkości, stosunkowo smukła agama brodata. Długość od pyska do kloaki wynosi około 16 cm, nieco więcej niż u *Pogona minor*, a z ogonem zwierzę osiąga około 40 cm. Od *P. minor* gatunek różni się szerszą głową, mocniejszymi kolcami, zwłaszcza w poprzecznym rzędzie na karku, oraz mniej szarawym ubarwieniem. Broda jest słabo wykształcona, jak u pozostałych małych gatunków z tego rodzaju.

Taksonomia nie jest wyjaśniona. Gatunek został opisany w 1976 roku przez Judith Badham jako *Amphibolurus mitchelli* i nazwany na cześć Francisa Johna Mitchella (1929-1970), kustosza w South Australian Museum. Traktuje się go zarówno jako odrębny gatunek, jak i jako podgatunek *P. minor*, a tam, gdzie obie formy się stykają, krzyżują się ze sobą. Niniejszy poradnik dotyczy *P. mitchelli* w wąskim znaczeniu.

Australia nie zezwala na eksport dzikich gadów, więc wszystkie zwierzęta w handlu poza Australią pochodzą z hodowli.

Występowanie i środowisko

Pogona mitchelli występuje w północnej części Australii Zachodniej na północ od Pilbary, zwłaszcza w regionie Kimberley, oraz w północno-zachodniej części Terytorium Północnego. Miejscem typowym jest Derby w Australii Zachodniej. Dalej na południe gatunek zastępuje *P. minor*, a w strefie przejściowej oba się krzyżują.

Gatunek nie został oceniony na Czerwonej liście IUCN (NE).

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Pogona mitchelli żyje w tropikalnych lasach otwartych i na sawannie w północnej Australii. Klimat jest ciepły przez cały rok, z krótką, nieprzewidywalną porą deszczową od końca grudnia do marca i długą porą suchą od kwietnia do listopada. W Derby w grudniu i styczniu dni mają średnio 35-36 °C, a noce około 26 °C, natomiast w lipcu dni mają około 30 °C, a noce około 15 °C. Wilgotność powietrza wynosi 60-70 % w porze deszczowej i około 40 % w środku pory suchej.

Życie na wolności jest prawie nieopisane. U *P. minor* pokarm stanowią głównie owady, a w mniejszym stopniu części roślin, a samice wykopują norę, składają jaja i ponownie ją zasypują.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Pogona mitchelli* jest skąpa. Klimat w obszarze występowania jest ciepły przez cały rok, z krótką porą deszczową i długim, suchym okresem z chłodnymi nocami. Wartości w tym poradniku zapożyczono od *Pogona minor*, *Pogona henrylawsoni* i *Pogona vitticeps*, które są znacznie lepiej poznane w terrariach.

Jedno dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 60 cm, a większa przestrzeń zostanie wykorzystana. Terrarium musi być dobrze wentylowane, z pokrywą lub siatką. Gatunek żyje na ziemi, ale też się wspina, więc powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, jednak muszą być gałęzie i płaskie kamienie do wspinaczki.

Urządź płaskie miejsce do wygrzewania z kamienia lub drewna pod lampami, co najmniej dwie kryjówki (jedną w ciepłej, a drugą w chłodnej części) oraz niskie gałęzie. Podłoże powinno nadawać się do kopania: warstwa co najmniej 10 cm drobnego piasku zmieszanego z czystą ziemią (np. 60 % piasku i 40 % ziemi). Twarde podłoże, takie jak nieszkliwione płytki, płyty łupkowe lub ręcznik papierowy, jest alternatywą dla młodych i chorych zwierząt. Piasek wapniowy, piasek witaminowy, kruszone łupiny orzechów oraz kora lub wióry drzewne nie nadają się, ponieważ mogą powodować zaparcia. Usuwaj odchody codziennie, a luźne podłoże wymieniaj w całości co 3-6 miesięcy.

Trzymaj zwierzęta pojedynczo. Dwa samce nigdy nie mogą dzielić terrarium, a dorosłe i młode osobniki muszą być zawsze trzymane osobno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

TEMPERATURA

Ogrzewaj co najmniej dwoma spotami halogenowymi nad miejscem do wygrzewania. Powierzchnia w tym miejscu powinna mieć 40-45 °C, mierzone termometrem na podczerwień, a ciepła plama musi być co najmniej tak duża jak całe zwierzę. Powietrze w terrarium powinno mieć 24-37 °C, najcieplej przy miejscu do wygrzewania i najchłodniej po przeciwnej stronie. Powierzchnia w chłodnej części powinna mieć 25-29 °C.

Na noc wyłącza się całe ogrzewanie i światło, a temperatura może spaść do 18-24 °C. Odpowiada to klimatowi w obszarze występowania, gdzie noce mają około 26 °C w porze deszczowej i około 15 °C w środku pory suchej. Dla bezpieczeństwa podłącz lampy do termostatu, tak aby wyłączały się, gdy powietrze przekroczy 37 °C. Ciemne ubarwienie, ospałość i wycofanie wskazują, że zwierzęciu jest za zimno.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 30-60 %, mierzona w chłodnej części, a terrarium musi zdążyć wyschnąć między zraszaniami. Klimat w naturze jest wilgotniejszy niż u pustynnych krewnych, zwłaszcza w porze deszczowej, więc górna część zakresu jest latem w porządku. Zastałe, wilgotne powietrze i mokre podłoże prowadzą do chorób.

Zawsze zapewniaj świeżą wodę w płytkiej misce. Lekkie zroszenie wystroju daje krople, które zwierzę może zlizywać, a lekko wilgotna kryjówka w chłodnej części pomaga podczas linienia.

OŚWIETLENIE I UVB

Pogona mitchelli jest aktywna w dzień i potrzebuje bardzo jasnego, białego światła oraz mocnego UVB. Użyj świetlówki T5 HO 10-14 % UVB w oprawie z odbłyśnikiem nad ciepłą stroną, równolegle do lamp grzewczych. Celem jest indeks UV 4,0-4,5 przy miejscu do wygrzewania, spadający do 0 w chłodnej części (strefa Fergusona 3). Odległość między świetlówką a miejscem do wygrzewania zależy od świetlówki, oprawy i siatki, więc najlepiej mierz miernikiem UV. Szkło i plastik między świetlówką a zwierzęciem blokują UVB. Wymieniaj świetlówki T5 po ok. 12 miesiącach, nawet jeśli nadal świecą. Lampy LED z UVB nie są jeszcze pewnym wyborem.

Całe terrarium powinno być jasne. Światło jest włączone 12-14 godzin na dobę i całkowicie wyłączane na noc.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Pogona mitchelli karmi się głównie owadami i niewielką ilością zieleniny:

- Świeżo wyklute (poniżej 3 miesięcy): owady 2-3 razy dziennie i zielenina codziennie.
- Młode (3-12 miesięcy): owady i zielenina codziennie.
- Dorosłe: owady 3-5 razy w tygodniu i zielenina codziennie, ale tylko mała porcja.

Dobrymi owadami karmowymi są karaczany dubia, świerszcze, szarańcze, larwy muchy czarnej (black soldier fly) i jedwabniki; mączniki podaje się oszczędnie. Owady nie mogą być większe niż odległość między oczami zwierzęcia i przez co najmniej 24 godziny przed podaniem powinny dostawać dobry pokarm. Dzikie owady mogą być opryskane i należy ich unikać. Zielenina to np. rukola, pak choi, jarmuż, liście gorczycy, mniszek lekarski i rzeżucha wodna, pokrojone w cienkie paski. Awokado jest trujące. Owoce to rzadki przysmak. Oprószaj owady wapniem, a raz w tygodniu posyp sałatę multiwitaminą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Pogona mitchelli jest aktywna w dzień i dużo się wygrzewa. Jak inne agamy brodate posługuje się mową ciała: samce kiwają głową wobec rywali i samic, a machanie przednią łapą jest oznaką uległości. Prezentacja brody jest słaba.

Pozwól nowemu zwierzęciu przyzwyczajać się do terrarium przez około dwa tygodnie, zanim weźmiesz je na rękę. Podnoś je, podpierając tułów i nogi, i poruszaj się powoli. Zwierzęta, które się ukrywają lub są ciemne i wycofane, często są wychłodzone lub zestresowane. Trzymaj zwierzęta pojedynczo, bo samce są terytorialne.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla *Pogona mitchelli*. U *P. minor* samice dojrzewają przy długości od pyska do kloaki ok. 9 cm. Samce mają szerszą głowę i wyraźniejsze pory udowe niż samice. Do rozrodu używaj tylko w pełni wyrośniętych, zdrowych zwierząt i zapewnij samicy dużo wapnia.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

GODY I KOPULACJA

Okres rozrodu nie jest udokumentowany dla *Pogona mitchelli*. U *P. minor* populacje północne składają jaja od lipca do września, a południowe od października do grudnia. Samce kiwają głową, a samice machają przednią łapą. Chłodny okres spoczynku zimą stosuje się, aby pobudzić agamy brodate do godów, ale tylko u zdrowych, dobrze odżywionych zwierząt; długość i temperatura nie są znane dla tego gatunku. Dosadź samicę do samca na krótki czas, a potem je rozdziel.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa prawdopodobnie 5-19 jaj w zniesieniu, średnio około 8, i dwa do czterech zniesień w sezonie. Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z warstwą co najmniej 25 cm wilgotnego piasku z ziemią, w którym da się kopać. Samica, która nie znajdzie odpowiedniego miejsca, może zatrzymać jaja. To sytuacja nagła, wymagająca weterynarza.

INKUBACJA

Inkubuj jaja w temperaturze 29 °C w wilgotnym wermikulicie w inkubatorze i nie obracaj ich. W 29 °C wyklucie następuje po około 58-64 dniach, a w 25 °C po 100-109 dniach.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są samodzielne od wyklucia. Trzymaj je na twardym podłożu, np. ręczniku papierowym, dopóki nie zaczną pewnie jeść, i zapewnij im takie samo światło i ciepło jak dorosłym, z UVB i wapniem na owadach. Podawaj małe owady kilka razy dziennie i zieleninę codziennie. Młode mogą odgryzać sobie nawzajem palce i ogony, więc sortuj je według wielkości.

Zdrowie i częste błędy

Błędy w hodowli są najczęstszą przyczyną chorób. Chore gady długo ukrywają chorobę, więc waż zwierzę co tydzień i notuj masę ciała, apetyt i odchody.

- Metaboliczna choroba kości przy zbyt małej ilości UVB, zbyt małej ilości wapnia lub zbyt niskiej temperaturze.
- Otyłość przy zbyt dużej ilości pokarmu i zbyt małym ruchu.
- Zaparcia przy zbyt niskiej temperaturze, odwodnieniu lub pasożytach.
- Pasożyty jelitowe i roztocza; zleć badanie kału, gdy zwierzę jest nowe.
- Niezłożone jaja u samic.

Utrata apetytu, ospałość, opuchnięte stawy, otwarty pysk, mimo że zwierzęciu nie jest gorąco, oraz zwierzę, które przestaje jeść, to powody, by udać się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów. Gady często są nosicielami salmonelli, więc myj ręce po dotykaniu zwierząt i sprzętu.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.